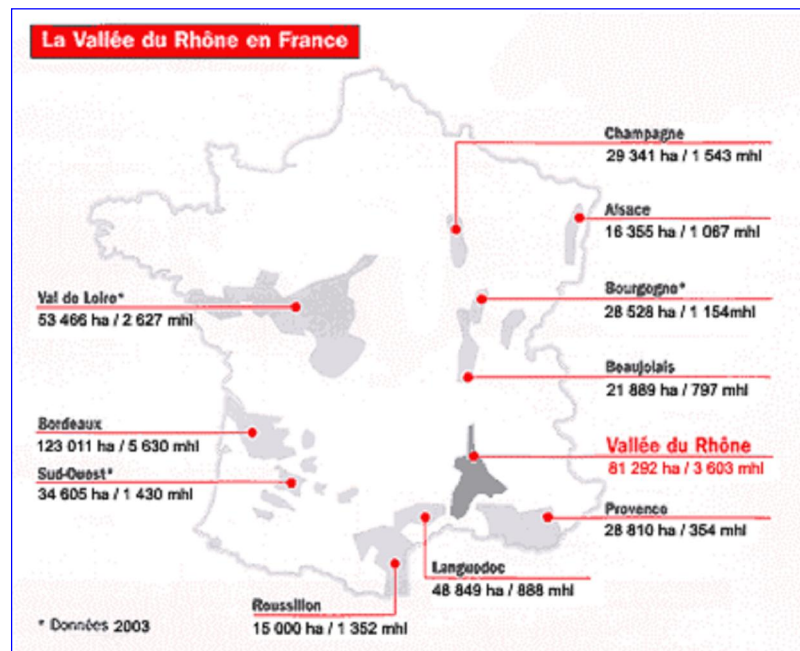

De “nieuwe school” van de Rhônevallei

O.l.v. Bruno De Witte

Algemene inleiding

In Frankrijk is Bordeaux nog steeds – en dat zal zeker nog wel een tijdje zo blijven – de grootste producent van A.O.C.-wijnen. Met een opbrengst in 2003 van 5.630 mhl¹ en een oppervlakte van 123.011 ha staan zij ruimschoots aan de top in Frankrijk. Op de tweede plaats komt de Rhônevallei met een productie van 3.603 mhl voor een oppervlakte van 81.292 ha. Hiermee scoren zij dan zelfs beter dan Beaujolais, Bourgogne en Provence tezamen!

Tussen deze 2 koplopers is er op wijng gebied en qua wijnstijl een groot verschil. Een Engelstalig wijnboek gaat zelfs zo ver het verschil als volgt te omschrijven :

Personen die vinden dat een Bordeauxwijn het best bij hun karakter past, zijn mensen die kiezen voor klasse en uitstraling. En wat dat betreft is er geen enkele andere wijn die dit beter kan uitstralen.

Personen die kiezen voor een Rhônewijn houden er van het primitieve in ons zelf naar boven te laten komen, houden van een meer dierlijke vorm van plezier, houden van warmbloedigheid en agressieve kruidigheid.

¹ Miljoen hectoliter

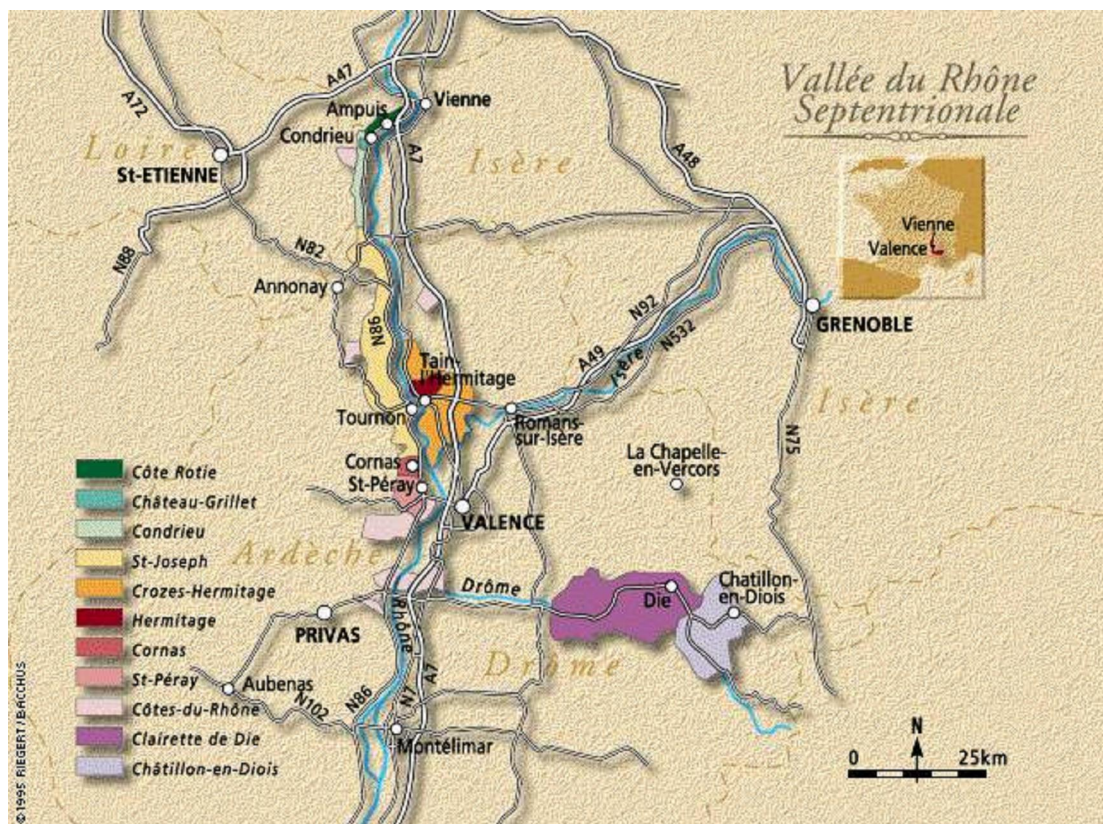
De Rhônevallei

De Rhônevallei wordt opgedeeld in twee deelgebieden namelijk de Rhône Septentrionale en de Rhône Meridionale.

➤ Het noorden of de “Rhône Septentrionale”

Dit deel staat voor **slechts 10%** borg van de totale A.O.C.-productie van de Rhônevallei! Het is een smalle strook die zich uitstrekt van Vienne tot aan Montélimar, met inbegrip van het wijngebied rond de stad Die (Clairette de Die, A.O.C. Châtillon-en-Diois, ...).

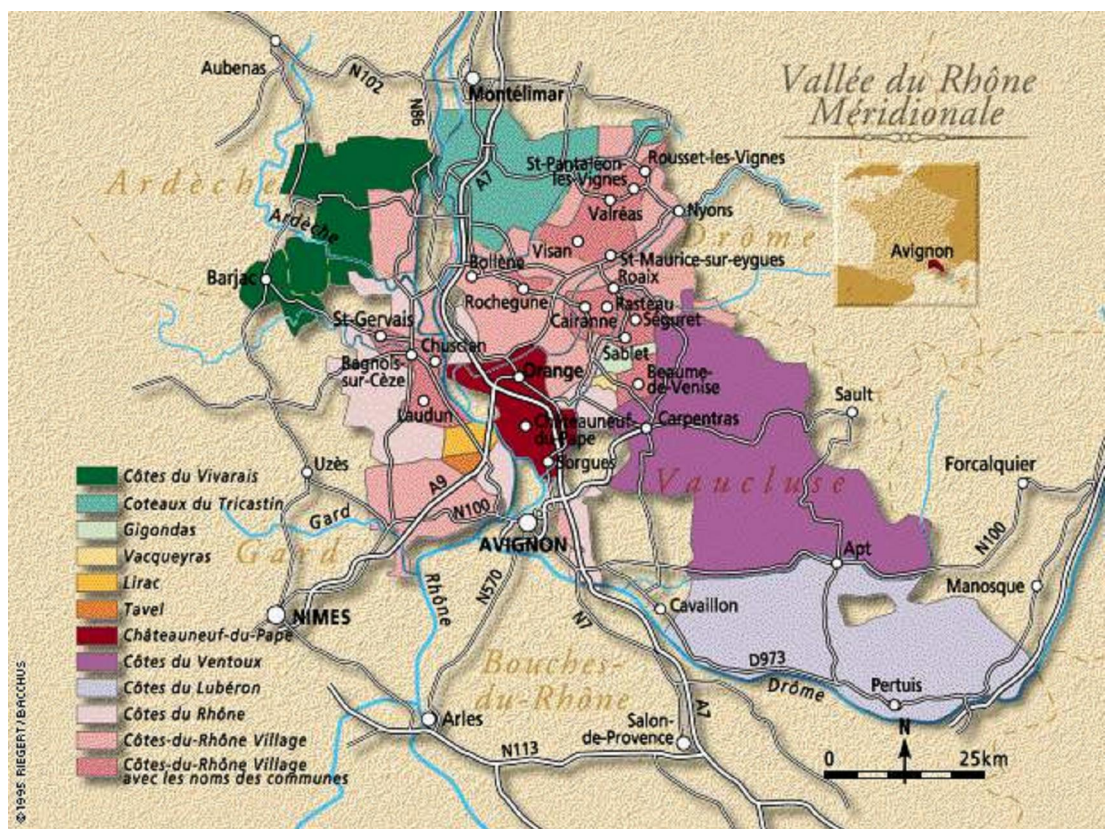
Heer en meester, koning of keizer voor de rode wijnen is hier de syrahdruif. De wijnen zijn gekenmerkt door zwart fruit en gerookte toetsen.

➤ Het zuiden of de “Rhône Meridionale”

Dit is een veel uitgestrekter gebied dat begint onder Montélimar en loopt tot Avignon in het zuiden en in het oosten begrensd wordt door de as Nyons – Sault – Manosque. Hier wordt 90% van alle A.O.C.-wijnen uit de Rhône geproduceerd. De syrahdruif is hier slechts één van de wel 20 toegelaten druivensoorten voor rode wijn. Typische kenmerken zijn rood bessenfruit, kruiden en peper.

In het zuidelijk gedeelte van de Rhône zijn de meeste rode wijnen “blends”. Daardoor is het niet te verwonderen dat elke wijnbouwer zijn eigen type en stijl wijn heeft, afhankelijk o.a. van het percentage gebruikte druivensoorten. Bijkomende factor is het al of niet gebruiken van vatlagering : traditionele grote eiken fusten of het meer en meer gebruiken van kleine eiken vaten, meer bepaald voor syrah en mourvèdre.

Merk wel op dat op deze kaart Costières de Nîmes niet aangeduid staat als appellatie behorende tot de Rhône Meridionale! Op andere kaarten is dat soms wel het geval. Voor een verklaring, zie verder.

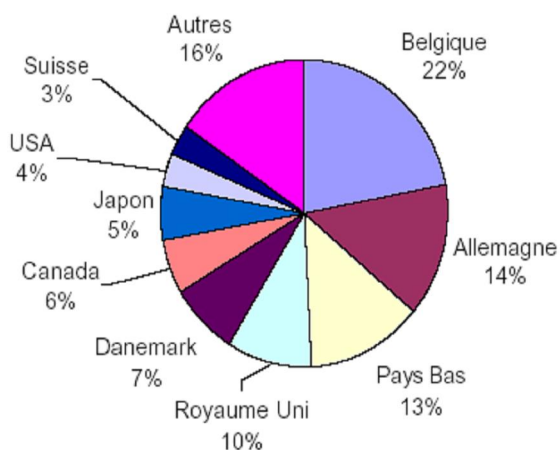
La Nouvelle Ecole

La Nouvelle Ecole of De Nieuwe School is de benaming voor een ver doorgedreven samenwerking tussen 4 appellaties uit de Rhônevallei, met name :

- Côteaux du Tricastin
- Costières de Nîmes
- Côtes du Luberon
- Côtes du Ventoux

Deze samenwerking is een unieke gebeurtenis binnen het Franse wijnlandschap : de creatie van een federale structuur!

Het waarom van deze samenwerking ligt voor de hand. Dankzij dit verbond is een véél sterkere structuur gemaakt om zich binnen de enorme koepel "Côtes du Rhône" nadrukkelijker te manifesteren tegenover de meer bekende appellaties zoals bv. Gigondas, Châteauneuf-du-Pape, De nieuwe school is immers verantwoordelijk voor 23% van de totale A.O.C.-productie terwijl de zogenaamde cru's voor maar 13% opdraven. Als groep kan men uiteraard beter zorgen voor een betere aanwending der middelen, voor een betere en meer gerichte promotie, voor een beter imago in de wijnwereld. Meer aanzien geeft meer interesse en dus ook meer kansen op het verbeteren van de kwaliteit.

Op dit moment is België de belangrijkste afnemer van wijnen uit de 4 geciteerde appellaties. Tezamen beschikken zij over 18.730 ha wat staat voor ongeveer 111 miljoen flessen. Hiervan wordt 28% geëxporteerd, het equivalent van 50,5 miljoen €. Het aandeel rode wijn bedraagt 79%, roséwijn is goed voor 16% en wit voor slechts 5%. De laatste 10 jaren noteerde men een groei van 16%!

Het logo

De “nieuwe school” staat voor een nieuwe start, een nieuw begin, een modernere aanpak. Een nieuwe wind die waait door de Rhônevallei : une nouvelle vague! En wie anders dan Andy Warhol kan zo iets belichamen? Dus werd gekozen voor een logo (zie links) gemaakt volgens zijn stijl.

Vanaf 2005 is een nieuw, kleurrijk logo (zie rechts) gemaakt waarin elke participerende appellatie getypeerd wordt.

- **Côtes du Luberon = [les vins artistes](#)**
“De wijngaard is een levend theater met de wijnbouwer als hoofdrolspeler”
- **Costières de Nîmes = [les vins de lumière](#)**
Refereert naar het kleurrijke lichtspel van de natuur
- **Côteaux du Tricastin = [les vins secrets](#)**
Refereert naar het onbekende, rijkelijk aanwezige cultuurpatrimonium
- **Côtes du Ventoux = [les vins grandeur nature](#)**
De Ventouxregio is door de UNESCO erkend als wereldnatuurgebied

*Nunc est bibendum
vinum !*

We proeven van elke appellatie 2 rode wijnen. De volgorde is louter geografisch bepaald , dit wil zeggen, we proeven de gebieden van noord naar zuid!

Côteaux du Tricastin

Dit wijngebied is genoemd naar de “Tricastini”, een Gallische stam die er woonde ten tijde van de Romeinen. De eerste wijnstokken werden aangeplant in de 5e eeuw v.C. door de Phoeniciërs. Verdere uitbouw gebeurde door de Romeinen die er voor zorgden dat dit één van de belangrijkste wijngebieden werd van Gallië tot in de vroege middeleeuwen. Dit was dan grotendeels te danken aan de nabijheid van de Rhône, één der voorname transportassen toen. Minder gunstig voor de wijngaarden waren de Barbaarse invallen maar de genadeslag kwam in 1855 met een totale vernietiging door de phylloxera-plaag. Druivenstokken werden vervangen door truffeleiken.

In de jaren 60 kwam dan de wedergeboorte van de wijngaard dankzij de terugkeer van Algerijnse repatrianten. Zij vonden een woeste en verwaarloosde wijngaard. Met veel noeste arbeid werden de gronden geschikt voor wijnbouw opnieuw vrij gemaakt en beplant. De inzet en de verbetering werd dan zeer snel beloond met de toekenning in 1964 van het V.D.Q.S.-label, en dit voor een wijngaard van slechts 365 ha. De toetreding tot de A.O.C.-familie kwam er officieel op 27 juli 1973.

Op dit moment beschikt men over 2600 ha AOC-gronden wat goed is voor een productie van 117.900 hl. Hiervan is 90% rood, 8% rosé en slechts 2% wit! De bedoeling is echter, via een kwaliteitscharter, het aandeel witte kwaliteitswijn te verhogen.

Belangrijke klimatologische factoren :

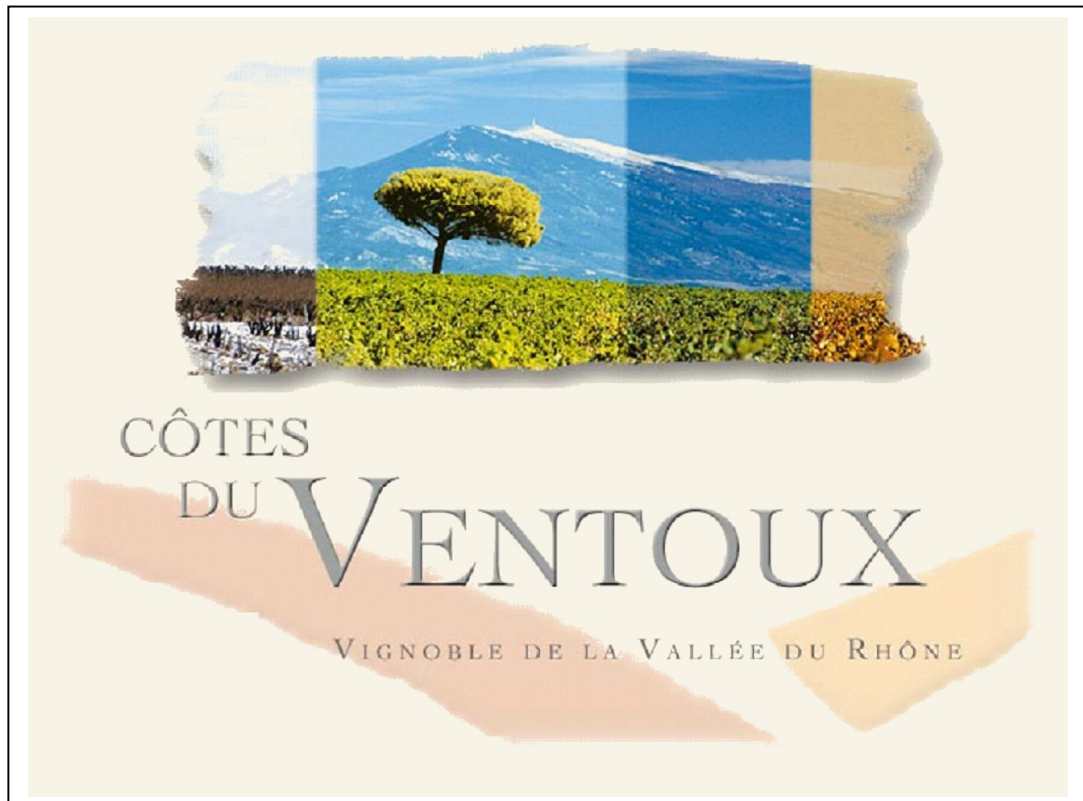
- regelmatig zonnig mediterraan klimaat
- de mistral → droogt de wijngaard
- minder regenval in herfst en lente dan in Middellands Zeegebied

De gebruikte druivensoorten voor rode wijn zijn :

- grenache
- syrah
- cinsaut (eerder voor rosé)
- mourvèdre
- carignan (max. 30%)

Voor de zogenaamde « betere » cuves zal men zich hoofdzakelijk beperken tot grenache en syrah.

Gelegen op de hellingen rondom de Mont Ventoux (1912 m) strekt de wijngaard zich uit van Vaison-La-Romaine in het noorden tot Apt in het zuiden. Van de 10.000 mogelijke hectaren zijn er momenteel 7.500 ha aangeplant, goed voor een productie van ± 318.700 hl². De beste gebieden zijn te vinden op de zuidelijke en westelijke flanken van de Mont Ventoux en gaan zelfs tot 500m hoog. De regio is door de UNESCO als wereldnatuurgebied erkend. Een grote verscheidenheid aan bodemtypes en een zeer gevarieerde fauna en flora bepalen het unieke karakter en de veelzijdigheid van de Ventouxwijnen.

Reeds in de 14e eeuw waren de Ventouxwijnen zeer populair. Zij versierden toen regelmatig de tafels van de pausen residerend toen in Avignon. Johannes XXII beschikte zelfs over "oudere" wijnen afkomstig van Malaucène. Een duidelijk bewijs dat die wijn toen van een hoog niveau was aangezien wijn over het algemeen in die tijd niet echt geschikt en gemaakt was om te ouderen. In 1376 keerde paus Gregorius XI terug naar Rome, echter niet zonder eerst zijn broer als rector aan te stellen hier ter plaatse. Zodoende bleef men in Rome verzekerd van een regelmatige aanvoer van Ventouxwijn.

² gegevens 2002.

Ook de latere koningen van Frankrijk verkozen op hun rijke tafels de beste wijnen van het land en daarbij ontbraken de Ventouwijnen niet. In de 19^e eeuw was de lievelingswijn van koning Louis-Philippe een “grenache vieux” uit Mazan. Let wel, dergelijke wijn werd toen op een even hoog niveau geplaatst als een toenmalige vin de paille uit Hermitage of een muskaatwijn uit Beaumes de Venise!

De huidige wijnen uit de Ventouxregio zijn uiteraard niet te vergelijken met hun voorgangers. In 1953 werd het V.D.Q.S.-label verkregen en op 27 juli 1973 het A.O.C.-statuut. Van alle A.O.C.-wijnen hier geproduceerd is 82% rood, 15% rosé en slechts 3% wit. De gebruikte druivensoorten voor rode wijnen zijn ook hier :

- grenache noir
- syrah
- cinsau(l)t (eerder voor rosé)
- mourvèdre
- carignan (max. 30%)

Toegelaten bijkomstige druiven zijn :

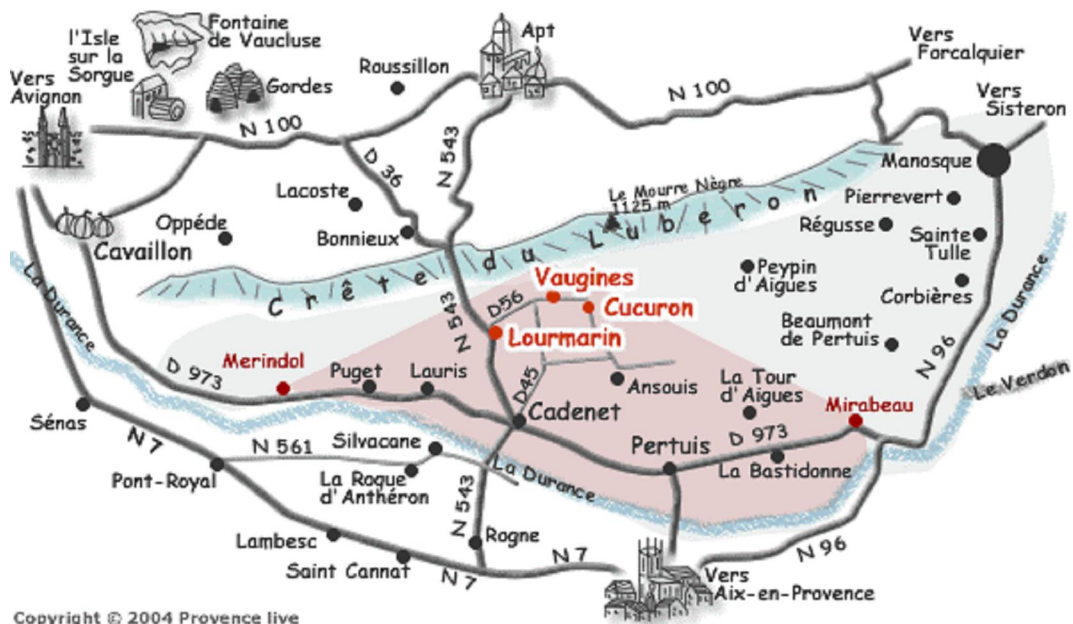
- picpoul (verboden vanaf 2014)
- counoise
- witte soorten (clairette, bourboulenc, grenache blanc, ...)

Het klimaat is uitermate geschikt voor wijnbouw. De belangrijkste factoren zijn :

- aantal zonne-uren (ong. 2800 per jaar)
- de mistral → droogt de wijngaard
- stormachtige regens in herfst en lente

Côtes Du Luberon

De oudste archeologische aanduiding van wijn is een bas-reliëf uit de Romeinse periode gevonden in Cabrières d'Aigues. Het toont 2 mannen die een boot volgeladen met vaten en amforen voorttrekken op de rivier Durance. In de loop der jaren groeide de cultivatie van wijn langzaam maar zeker. De grootste groei viel te noteren in de 19e eeuw en tussen de 2 wereldoorlogen in, dankzij de eerste coöperatieve kelders. Verdere inspanningen resulteerden dan in 1951 in de toekenning van het V.D.Q.S.-label gevolgd door het A.O.C.-statuut op 28 februari 1988.

Deze appellatie is volledig gelegen binnen het Parc Natural Régional du Luberon, één van de eerste natuurparken van Frankrijk (120.000 ha). De bedoeling van dit park is de promotie van deze wondermooie natuursite en ze tegelijkertijd beschermen. Een gedachtegang die overeen komt met de ideologie van de plaatselijke wijnbouwers nl. hun wijnen beter bekend laten worden zonder verlies van authenticiteit. In het noorden wordt dit wijng gebied begrensd door de vallei van de Calavon, in het zuiden door de vallei van de Durance.

Op dit ogenblik beschikt men over 4.258 ha A.O.C.-gronden wat staat voor ± 160.000 hl wijn (in vergelijking met 1994 is dit een stijging van maar liefst 80%). Rode wijn heeft een aandeel van 67%, rosé van 20% en witte wijn van 13%. Ook nu weer is België de belangrijkste afnemer van wijnen uit de Côtes du Luberon, gevolgd door Groot-Brittannië en Duitsland.

Ook hier hebben we dezelfde druivensoorten voor rode wijn nl.:

- grenache
 - syrah : min. 10%
 - cinsaut : max. 20%
 - mourvèdre
 - carignan : max. 20%
- !! syrah+grenache : min. 60%
totale aanplant in Luberon

Bijkomstig maar beperkt tot maximum 10% vinden we nog :

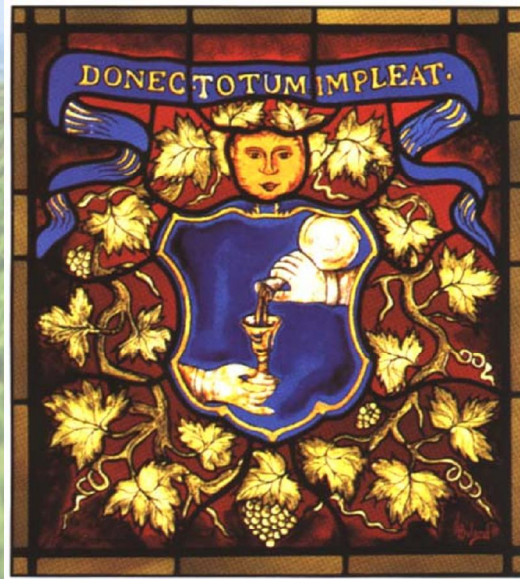
- picpoul
- counoise
- gamay
- pinot noir

Wederom dezelfde opmerking : voor de “betere” flessen wordt geen gebruik gemaakt van de bijkomstige druivensoorten. Verschil met de andere drie appellaties is wel dat men hier resoluut kiest om de 5 nobele druivensoorten zo veel mogelijk te gebruiken (cinsaut eventueel uitgezonderd, wordt eerder gebruikt in de traditionele cuves).

Belangrijke klimatologische factoren :

- mediterraan klimaat met continentale invloeden (Alpen, Rhônevallei)
- aantal zonne-uren (ong. 2600 per jaar)
- de mistral en de tramontane
- nachtelijke afkoeling

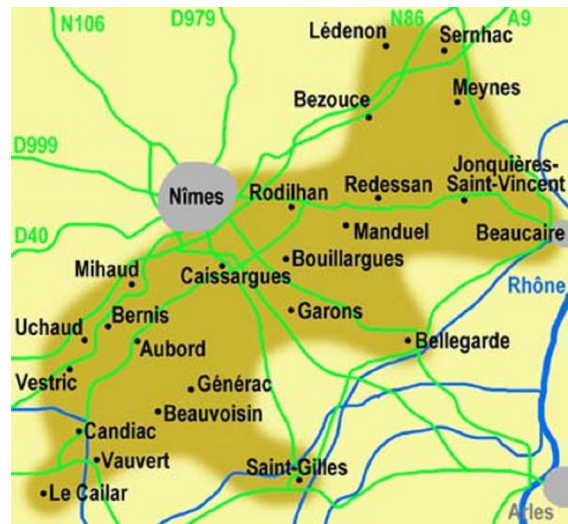
Costières de Nîmes

www.costieresdenimes.fr

De wijngaarden van de Costières de Nîmes liggen op een plateau ten zuiden van de stad Nîmes. Deze appellatie wordt gecatalogeerd onder de Rhône-regio alhoewel ze geografisch tot de Languedoc behoort. Een zeer aparte situatie in het Franse wijnland, de gevolgen zijn gemakkelijk te raden.

Het gebied omvat 24 gemeenten en strekt zich uit over 25.000 ha waarvan 12.000 momenteel zijn aangeplant. Hiervan hebben ongeveer 5000 ha recht op het AOC-label! Het is qua productie na de Côtes du Ventoux de 2^e grootste appellatie van het Rhône-dal.

De ondergrond bestaat hoofdzakelijk uit kiezelbodem vermengd met galettes (gress). Dat zijn rolkeien aangevoerd door de Rhône-rivier vanuit de Alpen. Zij absorberen overdag de warmte en geven die 's nachts weer af. In de ondergrond bevindt zich eveneens een niet onbelangrijke hoeveelheid klei die vocht vasthoudt. De samenstelling van de bodem heeft volgende voordelen: het regenwater kan in de keienlaag dringen, het wordt

verzameld in de uithollingen van de onderliggende ondoordringbare gronden en het vormt een discontinu ondergronds wateroppervlak. Dit alles zorgt ervoor dat de wijnstok het ganse jaar een regelmatige watertoevoer heeft en geen last heeft van de zomerse droogte(periode).

Het is een oude wijnstreek, want de Romeinen hebben ook hier de wijnbouw gebracht. Daarvan getuigt nog het geweldige monument, de Pont du Gard, een aquaduct dat twee bergmassieven verbindt en dat in de Romeinse tijd Nîmes van water voorzag uit de bronnen van Uzès.

In de middeleeuwen was deze wijngaard, dankzij het enorme werk van de Benedictijnen, zeer bekend. Zo was de abdij van Saint-Gilles jarenlang hofleverancier voor de katholieke clerus te Avignon. De druifluis spaarde eind 19e eeuw ook de Costières niet. Nauwelijks hiervan hersteld kwam de tweede wereldoorlog zodat de feitelijke wederopbouw pas in 1950 begon.

1950 : Costières du Gard (de oude benaming) wordt V.D.Q.S.

1986 : Costières du Gard (de oude benaming) wordt A.O.C.

1989 : naamsverandering in Costières de Nîmes (dit om verwarring met de Vin de Pays du Gard te voorkomen!)

Vanaf dan gaat het steeds maar crescendo! Tussen 1986 en 2001 steeg de productie met maar liefst 47%. In 2002 bedroeg de productie A.O.C.-wijnen 240.000 hl. Hiervan is 71% rood, 25% rosé en slechts 4% wit.

Deze streek heeft een mediterraan klimaat met warme tot zeer warme zomers en zachte winters. Door de nabijheid van verschillende bergruggen is het risico van onweer groot. Dit is dan ook de voornaamste bron van regen. De koude noordelijke mistral kan een afkoelende werking hebben in het gebied.

Ook hier opnieuw dezelfde 5 cépages voor rode wijn. Maar als er één appellatie is van deze vier waar het belang en het aandeel van syrah zeer groot is, dan is het hier. Men beschikt over een terroir dat zeer goede resultaten geeft met syrah, en dus wordt er ook resoluut voor gekozen. Soms wel tot bijna 100% (het resterende piepkleine deel grenache is dan om in orde te zijn met de geldende A.O.C.-regels).